

AKRAN BASKISININ YOL AÇTIĞI SORUNLAR

Ruhsal sorunlar

- Akran istismarına uğrayan çocuklar depresif duygu durumu, kaygı yaşamakta,
- Yatak ıslatma,
- İyi uyuyamama,
- Mide ve baş ağrılarından yakınmakta
- Yalnızlık hissi duymakta
- Çeşitli sosyal ve davranışsal problemler yaşama risklerinde ciddi bir artış olmaktadır.
- Benlik saygıları olumsuz yönde etkilenmektedir.
- Az sayıda da olsa bazı çocuklar intihara teşebbüs etmektedir.

Akademik sorunlar

- Derslerle ilgili faaliyetlere katılmaya istekli olmama, düşük okul başarısı,
- Okuldan kaçma
- Okul korkusu
- Okula karşı olumsuz tutum üzerinde

Sosyal sorunlar

- Akran istismarına hedef olan çocuklar diğer çocuklara göre daha yalnızdırlar.
- Akran istismarına maruz kalmış kişiler yetişkinlikte sosyal ve duygusal sorunlar yaşayabilir, arkadaşlık kurmak ve sürdürmekte zorluk çekebilirler.
- Okul yıllarında istismarcı olan öğrenciler yetişkinlikte de yasal olarak suç sayılan eylemlere karışabilirler.

VELİLERE ÖNERİLER

Çocuğunuz üzerinde yapıyorsanız

- Çocuğunuzun dikkatli dinleyin ve ilgi ve desteğinizi gösterin
- Sorunu çözmek için çocuğunuzun okulu ile işbirliği yapın.
- Çocuğunuzun bundan sonraki akran istismarı ve rahatsız etme eylemlerini okulda güvendikleri bir öğretmene bildirmeye teşvik edin.
- Arkadaş edinmesi için elverişli ortamlar yaratın.
- Grupla dolaşmasını önerin.

Çocuğunuz yapıyorsa

- Çocuğunuzun başkalarına nasıl davranması gerektiği konusunda eğitin
- Okul ile işbirliği yaparak 'zorbalığın' asla kabul edilemeyeceğini bildirin.
- Olumlu davranışlarınızla kendiniz de örnek olun
- Çocuğunuzun kendisinin ve başkalarının duygu ve düşüncelerini anlayabilmesine yardım edin.

- Çocuğunuzla daha çok geçirin. Çocukların arkadaşlarına zarar vermelerinin nedeni bazen kendi kaygı ve korkuları olabilir. Çocuğunuza yaklaşmanız onun kaygı ve korkularını sizinle paylaşmasını böylece de problemleri davranışların ortadan kalkmasını sağlayabilir.

EĞİTİMCİLERE ÖNERİLER

- Okulda çalışan tüm personelin ve öğrencilerin "akran baskısının" ne anlama geldiğini bilmesi önemlidir.
- Öğretim yılı başında hazırlanan okul rehberlik ve psikolojik danışma planlarında içerisine zorbalığı tanıtıcı ve önleyici etkinlikler eklenmelidir.
- Okul temelli zorbalık önleme programlarının etkili olabilmesi için zorba ve kurban öğrencilerin gelişimsel profillerinin çıkarılması ve çevre ile olan ilişkilerinin bilinmesi gereklidir.
- Okul kurul toplantılarında zorbalığı önlemede kullanılacak yöntemlerle ilgili kararlar alınmalı ve belirgin kurallar ortaya konmalıdır. Bu kurallar öğrencilere, ebeveynlere, eğitimciler ve okul personeline ulaştırılarak içselleştirilmeleri sağlanmalıdır.
- Zorbalığı önleyici çalışmalarda okulun bulunduğu bölgenin kültürel özelliği dikkate alınmalıdır.
- Tarama teknikleri ile Zorbalığın yaygınlığı, riskli gruplar ve sınıflar belirlenmelidir.
- Zorbalığın var olduğu bilinen okullarda öğretmenler, öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerini tanıyarak, **akran arabuluculuğu** gibi zorbalığı azaltıcı programları kullanarak etkili sonuçlar elde edebilir.
- Öğretmenler öğrencilerin zorbalık hakkında konuşmalarını cesaretlendirilmeleri ve başlarına gelen olayları anlattıkları takdirde herhangi bir sorunla karşılaşmayacakları yönünde öğrencilere güven kazandırmalıdır.
- Zorba öğrenciler öfkelerini dışarı vurarak saldırganlaşabilmektedir. Öğrencilere öfkelerini kontrol etmeye yönelik teknikler öğretilmesi zorbalığı azaltmada etkili olacaktır.

AKRAN BASKISI

0232-2545536

www.karabaglarram.gov.tr

**Rehberlik ve Psikolojik Danışma
Hizmetleri Bölümü**

AKRAN BASKISI NEDİR?

Akran baskısı, gücü elinde bulunduran bireylerin, kendi kazanç ve çıkarları için, karşı koyacak gücü olmayanlara karşı fiziksel, psikolojik, sosyal veya sözel düzlemde gerçekleştirdikleri, mağdura stres ve acı veren ve tekrarlanma özelliği gösteren saldırılardır.

AKRAN BASKISININ TÜRLERİ

Fiziksel saldırı: itme, vurma gibi fiziksel nitelikli davranışlar yoluyla ortaya konulan istismarı ifade etmektedir.

Sözel saldırı: tehdit etme, alay etme, hakaret etme, olumsuz isimler takma gibi sözel ifadeler yoluyla ortaya konulan istismarı ifade etmektedir.

İlişkisel saldırı: çocuğun sosyal ilişkilerinin saldırgan tarafından kasıtlı olarak bozulduğu durumlara kapsamaktadır.

Kişisel eşyalara saldırı: saldırganın hedef aldığı kişinin eşyalarına zarar vermesi, izinsiz olarak alması, çalması vb. davranışları kapsamaktadır.

AKRAN

BASKI-

SININ NEDENLERİ

BİREYSEL NEDENLER

Akran istismarına hedef olan, uygulayan ya da hem uygulayıp, hem hedef olan çocuklar kişilik ve davranış özellikleri açısından, diğer çocuklara göre farklı özelliklere sahiptirler.

Akran baskısı uygulayan çocukların özellikleri:

- Akranlarına karşı saldırgan tutum içindedirler.
- Diğerleri üzerinde güçlü ve baskın olma gereksinimleri ön plandadır.

-Diğer çocukların davranışlarını genellikle tahrik edici olarak algılamaktadırlar.

- Yapılan araştırmalar genelde bu çocukların kaygı düzeylerinin düşük ve benlik saygılarının normal ya da üst düzeyde olduğunu göstermektedir.

- Sosyal becerilerde ve ilişki kurma biçiminde yetersizlik vardır.

- Genellikle otoriter, cezalandırıcı, çocuklarını düşük oranda destekleyen ve sıcaklık göstermeyen ebeveynlere sahiptirler.

- Bu çocukların davranışlarının temelinde araçsal bir neden de bulunabilmekte, para, sigara ve diğer bazı şeyleri elde edebilmek için kurban çocuklara baskı yapmaktadırlar.

Akran baskısına uğrayan çocukların özellikleri:

- Genellikle diğer çocuklara göre daha sıkıntılı, duyarlı, sessiz ve güvensizdirler

- Mutsuz ve içine kapanıktırlar.

- Düşük benlik saygısına sahiptirler

- Bu çocuklar okulda yalnız ve dışlanmışlardır.

- Genellikle aşırı koruyucu ailelerin çocukları akran baskısına daha fazla maruz kalırlar.

-Özel öğrenme gereksinimleri, fiziksel bir engelleme ya da konuşma bozukluğu olabilir.

Hem hedef olan, hem de uygulayan çocukların özellikleri:

- Diğer çocuklara göre daha fazla oranda duygusal stres içindedirler.

- Diğer çocuklara göre daha düşük benlik saygısına sahiptirler.

- Diğer çocuklara göre çok daha fazla oranda arkadaşları tarafından reddedilmektedirler.

- Bu çocuklar genellikle derslerde dikkatlerini toplamakta güçlük çekmektedirler ve akademik başarıları da düşüktür.

- Bu çocuklarda, kullandıkları başa çıkma stratejileri ile ilişkili intihar riski, madde kullanımı, risk alma daha yaygındır
intihar fikri, risk alma ve uyuşturucu kullanımı diğer çocuklara göre daha yüksek oranda görülmektedir.

ÂLESEL NEDENLER

- Ebeveynlerinin sözel ve fiziksel saldırı ad takma gibi davranışlarını model alarak akranlarıyla ilişkilerinde bu model çerçevesinde davranabilmektedirler.

- Ailenin büyüklüğü,

- kardeşlerin ve ebeveynlerin yaşları,

-anne-baba tutumları (annenin aşırı koruyucu davranışları, babadan görülen şevkat eksikliği)

-parçalanmış aileden gelme,

- evdeki maddi problemler,

- ebeveynlerin evlilik çatışmaları

- aile içindeki sağlık problemleri gibi etkenlerin tümü akran istismarında önemli faktörler olarak görülmektedir.

OKULA İLİŞKİN NEDENLER

Okullarda meydana gelen akran baskısı olaylarını iyi anlayabilmek için istismarın okulun hangi bölgelerinde yaygın olarak meydana geldiğini saptamak önemlidir.

- Ülkemizde ise öğrencilerinin en fazla sınıfta istismara uğradıkları, bunu koridor ve okul dışındaki yerler ile oyun alanının izlediği belirtilmektedir.

- Okul ortamında, özellikle oyun alanları, okul bahçesi ve okul yolundaki yetersiz denetimler. denetim akran istismarı sorunlarının artmasına neden olabilir.

AKRAN BASKISININ BELİRTİLERİ

- * Okula gitmede isteksizlik veya reddetmek
- * Sabahları hasta olduğunu söylemek
- * Okuldan kaçmak
- * Derslerinin zayıf olması
- * İçine kapanma, kekelemeye başlama, özgüven kaybı
- * Ağlayarak uyuma, kabus görme
- * Para istemeye veya çalmaya başlama (kendisini sıkıştıran kişiye vermek için)
- * Ne olduğunu anlatmada isteksizlik
- * Vücudunda sebebini açıklamadığı morluk, kesik ve çizikler
- * Başka çocuk ve kardeşine karşı istismar davranışında bulunmak.